

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione Gratiani Libri Duo

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

XX. De Hispaniae conciliis non editis, & de aliis veteribus libris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

sola sunt à nobis inventa, quæ dedita fortasse opera, aut ut fit, humana neglegentia prætermissa sunt. A. Gratum mihi fuit, quod dixisti. Alio die de non editis Hispaniæ conciliis agemus.

De Hispaniæ Conciliis non editis, & de aliis veteribus libris.

DIALOGUS VIGESIMUS.

C Quænam sunt ea, quæ dixisti, non edita Hispaniæ concilia. A. Septem Toletana concilia, duo Cæsaraugustana, duo Barcinonensia, Emeritense, Oscense, Egarense, & cum his conjungitur ex Gallia, Narbonense. C. Præclara quidem nomina, & nostris æqualibus, ac præceptoribus inaudita: nec fat scio, an Gratianus his umquam usus fuerit, uno excepto Emeritense, quo illum mutato nomine inveniri dicebas usum. Toletana autem, quæ Gratianus^a sæpe refert, concilia, & ex Cæsaraugustano quædam, omnia fere in editis voluminibus

M m 4

^a *Dial. 3. lib. 1.*

stola septima. *In marg hæc sunt. Ansel. l. 1. c. 75. Ivo par. 5. c. 19. Et in notis. Voluerit) Sic etiam in originali impresso: sed Anselmus, & Ivo habent, renuerit. (Vid. dial. 13. add. 10.)*

minibus exstant. A. Qua ratione Emeritense vidit, & quædam Toletana non edita: potuit etiam cetera legere. Sed age videamus capita quædam ex his Toletanis accepta. *Causa xxvi. questione v. a caput illud, cuius initium, Quicumq. sacerdotum, ex Toletano concilio sumi Gratianus fatetur. In editis conciliis non invenies: sed in his, quæ dixi non edita, inventum est ex duobus capitibus duorum conciliorum sumptum. Initium enim ejus capituli est ex concilio Toletano xiiii. capite vii. Posterior pars, cuius initium, Plerique etiam, est ex Toletano xvii. capite v. Sed multa in utroque capite relicta sunt studiosis viris legenda. Pro illis, causa doloris cujuslibet: illic est, cause cujuslibet doloris, vel amaritudinis: pro, altare vestibus sacris: est altare divinum vestibus sacratis: pro voce accinxerit, est, accingi: aut ut in alio libro est, accingisse: sed scribendum est, accinxisse. Pro illis, & extingui præceperit, plura sunt: vel extingui præceperit, aut quodcumque lugubritatis in templo Dei induxerit, atque quod pejus est. occasionem nutrierit, unde templis domini aut officia consueta defint, aut oblatio singularis sacrificii videatur in aliquo defraudari. Pro illis, loci sui dignitate &c. illic est: ignobilitati perpetuae mancipatus, juxta superiorem sententiam domini, & loci sui dignitate &c.*

^a 26. q. 5. c. 13. quicumque.

te &c. Pro illis, Plerique etiam sacerdotum sauciati &c. multa sunt alia prætermiffa. Pro illis, ipsum offertur sacrificium, mortis incurrat periculum, illic est, id ipsum offertur sacrificium ipsius sacro sancti libaminis interventu, mortis, ac perditionis incurrat periculum. & quod cunctis datum est in salutis remedium, illi hoc perverso instinctu, quibusdam esse expetunt in interitum. Pro illis, ergastulo relegentur, plenius illic est, ergastulo religati, excepto supremo vitæ curriculo, cunctis vitæ suæ diebus, sacra communionis eis denegetur perceptio. quia Domino se crediderunt fraudulento delibasse studio. B. Multo meliora sunt hæc, in quib. & exili, & excommunicationis pœna est: quam illa, quæ exilium tantum continebant. A. Ex Toletano xvi. capite v. illa sunt, quæ Gratianus^a refert post aliud Emeritensis concilii

M m 5 caput.

^a IO. q. 3. c. 3. unio.

I Ante caput 13. Quicumque 26. q. 5. in editione Gregoriana hæc verba sunt. Quorum omnium maleficia nequissima Toletanum concilium 13. condemnat dicens cap. 7. Et in notis est. Principium hujus capituli usque ad vers. Plerisque. est ex 13. concilio Toletano. c. 7. Reliqua vero sunt ex 17. Toletano c. 5. quorum conciliorum duo exemplaria sunt habita ex Hispania; & inde nonnulla hic emendata, & addita.

caput. Omittuntur autem multa exordii verba, ut in superiorib. Et in extremo capite post verbum *persolvere*, additur: *nec populis sacerdotali jure occurrere, sed nec reb. &c.* & post verbum, *parvipenderit*, hæc adduntur: *ut quippiam exinde temerandum crediderit*: In fine sunt hæc verba non satis integra post verbum, *multari*: ita nempe. *ut postquam ab hoc excommunicationis interdicto. ad ordinis sui sanctiones, modis omnibus studeat adimplere.* B. In libro Mich. Thomasi legi cujusdam docti viri sciripturam, post vocem, *interdicto, liber fuerit, ad ordinis sui remeaverit locum, cunctas hujus canonis sanctiones, modis omnib. &c.* A. Magna libertate is interpretabatur. ² Ex capite septimo ejusdem concilii Gratia-

² In eodem libro inscriptio cap. 3. Unio. 10. q. 3. hæc est. Item ex concilio Toletano 16. c. 4. In notis hæc sunt. Caput hoc est pars quarti canonis concilii 16. Toletani, cujus duo exemplaria missa sunt ex Hispania: ex quibus nonnulla sunt in hoc capite emendata, & addita. Habitu vero est concilium hoc Aera DCCXXXI. cum illud Emeritense habitum fuerit Aera DCCIII. Mulctari) In concilio sequitur, ita nempe, ut postquam ab excommunicationis interdicto ad ordinis sui remeaverit locum, cunctas hujus canonis sanctiones modis omnibus studeat adimplere.

Gratianus sumpsit *extremum caput distinctione XVIII.*^a quod falso Contius refert ex *Toletano tertio cap. XIIX.* Varietas non magna est his exceptis. Pro illis verbis, *plenissime omnia referet &c.* illic est, *publice omnia referata, de his, quæ eodem anno in concilio acta, vel definita extiterint, plenissime notiores efficiantur.* & post alia. *Quod si quispiam ea parvipendenda crediderit aut contemnenda delegerit aut contra hæc inobedientia tumidus, susurratione plenus, invidia incensus, & laceratione perfunctus nec non potius earundem definitionum extiterit fautor benevolus: sententia excommunicationis duorum mensium curriculo persistet usquequaque multatus.*³ Hæc sunt apud Gratianum^b aperte ex his conciliis sumpta. Sed quia incidi in verba quædam *Augustini* apud Gratian. relata, quæ in *Toletano concilio XVII.*
cap. IV.

^a *Distin. 18. c. ult.* ^b *Dist. 8. c. 7. frustra.*

³ *Distinct. 18. cap. extremi inscriptio in eodem libro hæc est. Unde in concilio Toletano 16. c. 6. Decernimus &c. In notis est. Quatenus] In duobus exemplaribus hujus decimi sexti concilii Toletani locus hic ita legitur. Quatenus coram eis publice omnia referata de his, quæ eodem anno in concilio acta, vel definita extiterint, plenissime notiores efficiantur.*

cap. iv. Cypriani esse dicuntur, de his videndum censeo. Augustini verba sunt. *Frustra, inquit, quidam, qui ratione convincuntur, consuetudinem nobis obiciunt &c.* In eo concilio est, *Itemque præcellentissimus doctor, & invictissimus martyr Cyprianus prosequens ait. Frustra qui ratione vincuntur, consuetudinem nobis opponant &c.* Ivo Augustino eadem adscripsit. Utrumque existimo eisdem fuisse verbis usum, & Cyprianum, & Augustinum, atque in illo verbo, *inquit*, ad Cyprianum respexisse. Cypriani verba sunt in epistula ad Jubajanum. Proinde frustra quidam, qui ratione vincuntur, consuetudinem nobis opponunt &c. Augustini libro quarto de baptismo contra Donatistas cap. v. Proinde, *inquit, frustra quidam, qui ratione vincuntur, consuetudinem nobis obiciunt &c.* C. Non igitur scribi debuit, *Frustra, inquit quidam*: sed, *Proinde, inquit, frustra quidam*: neque *convincuntur*, sed *vincuntur*, cur autem *obiciunt* habet Augustinus, opponunt Cyprianus; A. Memoria fortasse lapsus est, & sententiæ ejusdem verbum protulit. Ideo retinendum arbitror. ⁴ De aliis videamus,

² Ivo par. 2. cap. 94. & par. 4. cap. 235. decr.

⁴ Caput septimum distinct. 8. in eodem libro ita inscribitur. Idem (Augustinus) in lib. 4. de baptismo

deamus, quæ ex aliis libris non editis sumpta sunt. Sed quid illud est, quod puer ad vos attulit? B. Nuntiat venisse librarium cum jure Pontificio tamdiu desiderato Gregorianæ editionis. A. Manum igitur de tabula, ut ajunt. Velim tamen interea scire, quinam alii libri essent reliqui: de illis loquor, de quibus agebamus nondum in vulgus editis, cum quibus Gratianus conferri potuit. B. Eos nullo ordine referam, sed utut venerint in buccam. Initium faciam à *septimi Gregorii registro*, in quo præter epistularum libros x. multa sunt concilia Romæ ab eodem Pontifice habita. Successit huic *Victor tertius*, & post eum *Urbanus minor*: utriusque synodos habes. Victoris Beneventanam, Urbani Claromontensem, Melfiensem Placentinam. Item *Paschalis minoris* duo Romana concilia. Aliud *Innocentii minoris* Romanum concilium, & horum trium Pontificum *Urbani, Paschalis, & Innocentii* aliquot epistulas.

Eugenii

ptismo contra Donatistas c. 5. Frustra, inquit, quidam, qui ratione vincuntur, consuetudinem nobis obiciunt &c. *In margine est.* Hic refert B. Augustinus verba B. Cypriani in epist. ad Jubaja. Ivo p. 2. c. 94. & par. 4. c. 235. *Et vers. Hoc plane. additur.* Hic B. Augustinus responderet.

Eugenii tertii Remense concilium, falso *Eugenio minori* à Coloniensibus inscriptum. His omnibus antiquius est concilium Ravennæ habitum ab *Joanne IX.* Pont. Max. Item epistolæ aliquot *Leonis minoris*, & *Leonis quarti*. Concilia provincialia Galliæ addere possumus Andegavense, Trosleianum, Lemovicense, Bituricense, Tullense, Pictaviense, atque alia hujusmodi. Vitæ quoque addantur Pontificum Romanorum ad Joannem XXII. Anastasii bibliothecarii historia ex Georgio, & Theophane: & interpretatio concilii Nicæni de imaginib. & octavi CP. contra Photium. Fragmenta Hadriani Pontificis ad Carolum Magnum de imaginibus, quæ in Suriana editione desiderantur. Hæc & alia plenius in Romano Gratiani volumine, & in epitome veteris juris Pontificii tuo cognoscuntur. A. Habes igitur C. quod tantopere expetebas, juris Pontificii emendationem, non ex sordidis rivulis, & lacunis, sed ex ipsis fontibus splendidissimis quasi Venerem quandam è mari exorientem, quæ omnium in se oculos convertat: & mirificos amores, & cupiditates eliciat.

EXPLICIT LIBER SECUNDUS DIALOGORUM ANT. AUGUSTINI DE EMENDATIONE GRATIANI.

ANT.